

**ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧИЙН
2018 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН,
ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН
ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ**

Агуулга

1.	Аудитын гэрчилгээ	3
2.	Аудитын тайлан.....	4
2.1	Оршил.....	4
2.2	Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага	4
2.3	Аудитын явцад мөрдсөн бодлого, журам, арга зүй, шалгуур үзүүлэлт	4
2.4	Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүйн орчин.....	5
2.5	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсийн үнэлгээ	5
2.6	Төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлсон эрсдэл, түүнийг үнэлсэн байдал.....	6
2.7	Материаллаг байдлын суурь сонгосон үндэслэл, тайлбар.....	6
2.8	Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн	6
2.8.1	Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл:	7
2.8.2	Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудад хийсэн аудитын дүнгийн талаар	7
2.8.3	Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитын дүнгийн талаар.....	8
2.9	Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал	8
2.10	Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга	9
2.11	Шилэн дансны мэдээлэл	9
2.12	Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	9
2.13	Санал дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэл.....	9
3.	Менежментийн захидал.....	11
4.	Аудит хийгдсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	13
4.1	Аудит хийгдсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан.....	13
4.2	Аудит хийгдсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан.....	14
4.3	Аудит хийгдсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	15
4.4	Аудит хийгдсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....	16
4.5	Аудит хийгдсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	17
5.	Хавсралт.....	18
5.1	Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт.....	18
5.2	Албан шаардлага	25

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ТЕЗ	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
ТӨААН	Төрийн өмчит аж ахуйн нэгж
ТӨХК	Төрийн өмчит хувьцаат компани
УТҮГ	Улсын төсөвт үйлдвэрийн газар

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:62-26-32-30
E-mail: info@audit.gov.mn

2019.04.25 № 850
танай _____-ны № _____-т

Аудитын гэрчилгээ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 18 дугаар зүйлийн 18.2, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.5-д заасны дагуу Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд санхүүгийн тайлангийн аудит хийв.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээ болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж Сангийн сайдын баталсан бодлого, аргачлал, журмын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн бодитой, шударга илэрхийлсэн тул “Зөрчилгүй” санал дүгнэлт гаргаж байна.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартад нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, зааврын дагуу гүйцэтгэсэн. Эдгээр нь санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг шаарддаг.

Аудитаар Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь үлдэгдэл, ажил гүйлгээний дүн хэмжээ болон илчлэл тодруулга, тус байгууллагад мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, бүртгэл хөтлөлт, програм хангамж, дотоод хяналтын систем болон удирдлагын хийсэн томоохон тооцооллыг шалгаж, аудитын санал дүгнэлтийг дэмжих нотлох зүйлсийг хангалттай цуглуулсан.

Бидний хийсэн аудит тус санхүүгийн тайлан, тодруулгад санал дүгнэлт өгөх хангалттай, зохистой үндэслэлийг бүрдүүлсэн бөгөөд аудитын дүнд үндэслэсэн санал, зөвлөмжийг аудитын тайланд тусгасан болно.

Үүрэг хариуцлага

Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь Төсвийн тухай хуулийн 54 дүгээр зүйлийн 54.3-т заасны дагуу тайлант хугацааны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулгыг Нягтлан бодох бүртгэлийн болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, түүнтэй нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

Аудитын дээд байгууллагын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартын дагуу аудит хийж, жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд санал дүгнэлт өгөх нь төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ
АУДИТОРЫН ОРЛОГЧ БӨГӨӨД
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

С.БҮРЭНБАТ

2. Аудитын тайлан

2.1 Оршил

Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг төсвийн ерөнхийлөн захирагч Ө.Энхтүвшин Танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн гол зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил зэрэг аудитын үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын дүнд үндэслэсэн үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэл, тайлагнал, хөрөнгийн хөдөлгөөн, төсвийн зарцуулалт, авлагын барагдуулалт, дотоод хяналтыг сайжруулах зэрэг зөвлөмжүүдийг Менежментийн захидалд тусгасан болно.

2.2 Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага

Бид Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1,18 дугаар зүйлийн 18.2, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.5-т заасны дагуу Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болгосон санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн гаргасан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, заавар, журмын дагуу үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь энэхүү аудитын зорилт байв.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Харин тухайн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийг дээрх хууль болон бодлого, журмын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлсэн эсэхэд санал дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

Аудитыг 2019 оны 04 дүгээр сарын 05-ны өдрөөс 2019 оны 04 дүгээр сарын 22-ны өдрийн хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2019 оны 04 дүгээр сарын 25-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, Төсвийн ерөнхийлөн захирагчид хүргүүлэхээр төлөвлөн, Санхүүгийн аудитын газрын ахлах аудитор Д.Энхдалай, аудитор Ц.Цэрэнхүү нар хариуцаж хэрэгжүүлэв.

Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Үндэсний аудитын газарт 2019 оны 04 дүгээр сарын 05-ны өдрийн ЗГ-2/239 дүгээр албан бичгээр ирүүлсэн байна.

2.3 Аудитын явцад мөрдсөн бодлого, журам, арга зүй, шалгуур үзүүлэлт

Аудитын явцад АДБОУС, АОУС, нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн бусад зарчимд тулгуурласан төрийн аудитын байгууллагын санхүүгийн тайлангийн аудитын талаарх бодлого, арга зүйг мөрдөж ажиллав.

Дээрх стандарт, зарчимд нийцүүлж Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын баталсан Төрийн аудитын байгууллагаас санхүүгийн тайланд аудит хийх журам, түүнд тусгасан заавар,

аргачлалын дагуу горим, сорилыг гүйцэтгэн үе шатны чанарын хяналтыг хийлгэн, баталгаажуулан баримтжуулсан болно.

Аудитыг Нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчмууд, УСНББОУС, Төсвийн тухай хууль болон Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийг гол шалгуур болгож, батлагдсан төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу хэрэгжүүлэв.

2.4 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүйн орчин

Бид аудитын төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу байгууллагын үйл ажиллагаа, түүний гадаад, дотоод орчны талаар шаардлагатай хэмжээнд судалж, тэдгээрийн үр дүнг аудитад ашигласан.

Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын талаарх ерөнхий мэдээллийг А101 маягтаар баталгаажуулсан болно.

Эрхэм зорилго:

Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт хүн, мал, амьтан, эд хөрөнгө, хүрээлэн буй орчныг гамшгаас хамгаалах, хүний эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах, чанартай бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ хэрэглэх, бизнес эрхлэх эрх зүйн таатай орчныг бий болгох, хууль тогтоомж, стандарт хэрэгжүүлэх нөхцлийг бүрдүүлэх, нийгмийн тогтвортой хөгжлийг хангах, үндэсний үйлдвэрлэл хөгжүүлэхэд стандарт, хэмжил зүй, тохирлын үнэлгээ, сорьцын хяналтын бодлогыг хэрэгжүүлэх, экспорт, импорт, эдийн засгийн өсөлтийг дэмжих гэсэн эрхэм зорилгын дор үйл ажиллагааны чиглэл зорилгоо тодорхойлон ажиллажээ.

Үйл ажиллагааны чиглэл:

Шадар сайд Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулиар гамшиг болон аюулаас хамгаалж, шаардлагатай арга хэмжээ авах, шударга өрсөлдөөнийг зохицуулах, салбарын мэргэжлийн хяналтын болон стандарт, хэмжил зүйн асуудлыг зохион байгуулах зэрэг чиг үүргийг эрхлэн гүйцэтгэж байна. Үүнд:

- Гамшгаас хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх, хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажиллагааг шуурхай зохион байгуулах;
- Стандарт, хэмжил зүйн асуудлыг хэрэгжүүлэх;
- Шударга өрсөлдөөнийг дэмжих, хянан зохицуулах, хэрэглэгчдийн эрх ашгийг хамгаалах;
- Салбарын мэргэжлийн хяналтын асуудлыг зохион байгуулах;
- Эдийн засгийн чөлөөт бүсийг хөгжүүлэх;

Шадар сайд нь төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн хувьд дараах хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын хүрээнд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагааг эрхлэн гүйцэтгэж байна.

Тайлант хугацаанд дээрх бодлого, журамд томоохон шинэчлэлт, өөрчлөлт гараагүй байна.

2.5 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсийн үнэлгээ

Бид санхүүгийн тайланд материаллаг алдаа байхгүй гэдгийг нягтлах үүднээс үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналтыг шаардлагатай гэж үзсэн хэмжээгээр дахин хянасан. Энэ нь материаллаг алдаа гарахаас хамгаалах ёстой гол бодлого, хяналтуудыг тодруулах, судлах зорилготой юм.

Шадар сайдын ажлын албаны удирдлагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь Сангийн яамнаас авч хэрэгжүүлж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын шинэчлэлт, УСНБББОУС, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагааг үнэлэхэд мэдээллийн технологийн мэргэжилтнийг аудитад татан оролцуулах шаардлагагүй гэж үзлээ.

Шадар сайдын ажлын алба нь Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн “Э-Тайлан” програм хангамж ашиглаж байгаа ба дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

ЗГХЭГ-ын Дотоод аудитын нэгж нь тайлант онд Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудаас Стандарт, хэмжил зүйн газарт дотоод аудит хийж, 66.3 сая төгрөгийн зөрчил илрүүлж, холбогдох зөвлөмж өгч ажилласан байна.

2.6 Төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлсон эрсдэл, түүнийг үнэлсэн байдал

Аудитын явцад Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын бэлтгэсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэл нь материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэсэн үндэслэлтэй нотолгоо олж авахын тулд байгууллагын гадаад дотоод орчин, дотоод хяналтыг судалж, санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлантай холбоотой эрсдэлтэй асуудлыг илрүүлж, үнэлсэн.

Аудитыг төлөвлөх үе шатанд эрсдэлийн үнэлгээний урьдчилсан горим хэрэгжүүлэн 4 эрсдэлтэй асуудал тодорхойлж, эрсдэлийн үнэлгээний дүнд үндэслэн нарийвчилсан горим сорил хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж баталгаажуулсан болно.

Аудитын чиглэл тус бүрд хамаарах илрүүлсэн эрсдэлийн жагсаалт, түүний үнэлгээг Б301 маягтаар, эрсдэлтэй асуудлыг сорих аудитын горим, сорил, түүнийг баримтжуулах, нотлох зүйлс цуглуулах арга зүйг Б401, Б402 маягтаар тус тус баримтжуулав.

2.7 Материаллаг байдлын суурь сонгосон үндэслэл, тайлбар

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 1320, АОУС 320-ын дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 2.0 хувиар сонгов.

Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын дүн нь 184,654.8 сая төгрөг бөгөөд түүний 2.0 хувь болох 3,693.1 сая төгрөгөөр материаллаг байдлыг тодорхойлж, баталгаажууллаа.

Байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, балансын дансанд хийсэн эрсдэлийн үнэлгээг үндэслэн материаллаг байдлын түвшинг суурь үзүүлэлтээс 2.0 хувиар тооцсон.

Аудитыг төлөвлөх үе шатны материаллаг байдлын түвшинг Б201, аудитыг гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлын түвшинг В401 маягтаар тус тус баримтжуулан баталгаажуулав.

2.8 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Аудитын явцад хэрэгжүүлэх горим сорилыг төсвийн шатлалд хамаарах байгууллага, нэгж тус бүрээр төлөвлөж хэрэгжүүлсэн бөгөөд аудитын дүн, дүгнэлтийг нэгтгэсэн байдлаар үнэлж, гаргалаа.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд ТЕЗ-ийн 1, ТТЗ-ийн 3, ТШЗ-ийн 89 байгууллага, нэгжийн санхүүгийн тайлан нэгтгэгдэж, аудитад бүрэн хамрагдсан байна.

Хүснэгт 1 (Санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, тоогоор)

№	Байгууллагын ангилал	Санал дүгнэлт гаргасан	Аудитын түүвэрт хамрагдсан	Итгэл үзүүлсэн	Аудитад хамрагдаагүй
1	ТШЗ	73	4	12	-
2	ТТЗ	3	-	-	-
3	ТЕЗ	1	-	-	-
	Дүн	77	4	12	-

Эх сурвалж: Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын А/156 дугаар тушаал

Аудитаар 68 байгууллагын санхүүгийн тайланд “Зөрчилгүй”, 7 байгууллагын санхүүгийн тайланд “Хязгаарлалттай”, 1 байгууллагын санхүүгийн тайланд “Сөрөг” санал, дүгнэлт өгсөн байна.

2.8.1 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл:

Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар нийт 15,616.8 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрснээс алдаа, зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 2,988.9 сая төгрөгийн 128 зөвлөмж, 2,284.1 сая төгрөгийн 62 албан шаардлага, 88.9 сая төгрөгийн 42 төлбөрийн актыг хүргүүлсэн ба хууль хяналтын байгууллагад 20.6 сая төгрөгийн 3 асуудлыг шилжүүлж, аудитын явцад 10,234.2 сая төгрөгийн алдаа, зөрчлийг барагдуулсан байна.

Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар илрүүлсэн залруулаагүй алдаа, зөрчил түүний шийдвэрлэлтийг дараах хүснэгтээр нэгтгэн үзүүлэв.

Хүснэгт 2 (Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл, сая төгрөгөөр)

№	Байгууллагын ангилал	Залруулаагүй алдаа, зөрчил		Үүнээс:							
				Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	ТШЗ	13	1,128.6	1	5.0	5	370.2	7	753.4	-	-
2	ТТЗ	218	3,918.2	41	83.9	57	1,913.9	117	1,899.8	3	20.6
3	ТЕЗ	4	335.7	-	-	-	-	4	335.7	-	-
	Дүн	235	5,382.5	42	88.9	62	2,284.1	128	2,988.9	3	20.6

Эх сурвалж: 2018 оны санхүүгийн аудитын тайлан

2.8.2 Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудад хийсэн аудитын дүнгийн талаар

- Стандарт, хэмжил зүйн газар нь жилийн эцсийн бараа материал, үндсэн хөрөнгийн тооллогыг бүрэн хийгээгүй, анхан шатны бүрдэл дутуу баримтаар гүйлгээ хийсэн, худалдан авсан хөрөнгийг шууд зардлаар бүртгэсэн, батлагдсан төсвийг зориулалтын бус үр ашиггүй зарцуулсан;

- Ховд аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтэс нь түрээсийн орлогыг төсөвт төвлөрүүлээгүй, анхан шатны баримтын бүрдэлгүйгээр гүйлгээ хийсэн, зохих шийдвэргүйгээр нууцын нэмэгдэл олгосон;
- Сонгинохайрхан дүүргийн Онцгой байдлын хэлтэс нь барилга байгууламж, газрыг дахин үнэлгээнд хамруулаагүй, эд хөрөнгийн жилийн эцсийн тооллого хийгээгүй;
- Говь-Алтай аймгийн Онцгой байдлын газар нь санхүүгийн тайланг алдаатай бэлтгэсэн, төсвийг зориулалт бусаар зарцуулсан, өглөг, авлагыг тооцоо нийлж актаар баталгаажуулаагүй, анхан шатны баримтгүй гүйлгээг бүртгэлд тусгасан;
- Хүнсний аюулгүй байдал, үндэсний лавлагаа, лаборатори нь үйл ажиллагааны орлогыг бодитой төлөвлөөгүй, худалдан авах төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй хөрөнгө худалдаж авсан, шинжилгээний төлбөрийн авлагыг барагдуулаагүй;
- Буянт-Ухаа дахь Хилийн мэргэжлийн хяналтын алба нь үндэслэлгүйгээр орон тоо нэмэгдүүлсэн, ээлжийн амралт тооцохдоо унаа, хоолны мөнгийг дундаж цалинд оруулж тооцсон;
- Дундговь аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар нь төсвийн хэмнэлтийн үлдэгдлийг ахмадын санд төвлөрүүлэхдээ хуульд заасан хувь хэмжээнээс илүү төвлөрүүлсэн, ур чадварын нэмэгдлийг үндэслэл муутай олгосон зэрэг зөрчлүүд аудитаар илэрч, дээрх байгууллагуудад “Хязгаарлалттай” санал, дүгнэлт өгсөн,
- Говь-Алтай аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтэст хийсэн аудитаар бараа материал, үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэлд түүвэрчилсэн тооллого хийхэд хөрөнгө дутагдсан, анхан шатны бүрдэл дутуу баримтаар гүйлгээ хийсэн, орон тоог хэтрүүлсэн, цалингийн урьдчилгааг суутгаагүй, худалдан авалтыг холбогдох хууль, журмын дагуу явуулаагүй зэрэг зөрчлүүд илэрч, “Сөрөг” санал, дүгнэлт өгсөн байна.

2.8.3 Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитын дүнгийн талаар

Аудитыг төлөвлөх үе шатанд тогтоосон эрсдэл тус бүрд хэрэгжүүлсэн горим сорилын гол үр дүнгийн талаар дор нэгтгэн тэмдэглэв.

Эрсдэлийн үнэлгээний дүнд үндэслэн аудитын 4 чиглэлээр 8 горим сорил гүйцэтгэж, үнэлэхэд 4 асуудлыг алдаа, зөрчилтөйд тооцож, 4 асуудлыг алдаа, зөрчилд тооцохгүй гэж шийдвэрлэлээ.

Аудитаар илрүүлсэн залруулаагүй алдаа, зөрчилтэй асуудлыг В501 маягтаар нэгтгэж, баримтжуулсан бөгөөд байгууллагын удирдлага болон холбогдох албан тушаалтнуудад танилцуулж, баталгаажуулсан.

Асуудал 1: Балансын данстай холбоотой асуудал

Нэгтгэсэн тайлан дахь үндсэн хөрөнгө, бараа материалыг тулган баталгаажуулах явцад МУЗГ-ын 2015 оны 501 дүгээр тогтоолоор БНХАУ-ын Тяньжины боомт дахь "Улаанбаатар төлөөлөгчийн газар" УТҮГ-ыг татан буулгаж. чиг үүргийг нь "Монголын төмөр зам" ТӨХК-д шилжүүлсэн боловч үндсэн хөрөнгө, бараа материалыг өнөөг хүртэл шилжүүлж өгөөгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Зөрчлийг арилгах албан шаардлага өгсөн.

2.9 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал гараагүй болно.

2.10 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Тайлант онд Шадар сайдын үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, арга хэмжээг санхүүжүүлэхэд зориулан 136,729.3 сая төгрөгийн төсөв батлагджээ.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 4.5-д харуулав.

Зардлын нийт гүйцэтгэл 124,757.4 сая төгрөг буюу 91.2 хувьтай байгаа нь цалин, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардлыг 4,862.4 сая, байр ашиглалтын зардлыг 359.7 сая, хангамж бараа материалын зардлыг 86.9 сая, эм, хоол, нормын хувцасны зардлыг 24.9 сая, эд хогшил, урсгал засварын зардлыг 24.2 сая, бараа ажил, үйлчилгээний бусад зардлыг 167.9 сая, тэтгэмж урамшууллын зардлыг 29.2 сая, албан томилолтын зардлыг 45.5 сая, хөрөнгийн зардлыг 6,615.9 сая төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулж, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний зардлыг 244.7 сая төгрөгөөр хэтрүүлснээс шалтгаалжээ.

2.11 Шилэн дансны мэдээлэл

Шадар сайд Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн хувьд Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийг өөрийн цахим хуудсаар дамжуулан тухай бүр ил, тод мэдээлж байх үүрэгтэй.

Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагууд өөрийн цахим хуудсанд ил, тод байдал цэсээр дамжуулан “shilendans.gov.mn” цахим хуудсанд нэвтэрч, дараах мэдээллийг нээлттэйгээр тухай бүр авах боломж бүрдүүлсэн байна. Үүнд:

3. Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсвийн хөтөлбөр, түүний үр дүнгийн талаарх тоон болон чанарын үзүүлэлт, биелэлт
4. Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, хэмнэлт, хэтрэлтийн шалтгаан, тайлбарын хамт
5. Улсын төсөвт болон орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

2.12 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга

Өмнөх санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн зөвлөмжийн биелэлт 2018 оны жилийн эцсийн байдлаар 80.0 хувьтай байна. Энэ нь Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний зарим байгууллагуудын авлага бүрэн барагдаагүйтэй холбоотой байна.

Зөвлөмжийн биелэлтийг 2018 оны 08 дугаар сарын 30-ны өдрийн Х/746 дугаар албан бичгээр Үндэсний аудитын газарт ирүүлсэн болно.

Эдгээр зөвлөмжийн биелэлтийн талаарх мэдээллийг ажлын баримт материалд хадгалсан бөгөөд гүйцэтгэлийг аудитын явцад дахин нягталсан болно.

2.13 Санал дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэл

Бид Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд аудит хийж, баталгаажуулах ажлыг АДБОУС-ын дагуу, Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн гүйцэтгэсэн.

Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны жилийн эцсийн нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, төсвийн гүйцэтгэл болон бусад илчлэл тодруулгад тайлагнасан үлдэгдэл, ажил

гүйлгээнүүдээ холбогдох хууль, УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан заавар, журмуудын дагуу материаллаг байдлын хувьд алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлсэн эсэхийг Аудитын гэрчилгээнд тодорхой дурдав.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагад хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн санал дүгнэлтийг нэгтгэн үзүүлэв.

Аудитын гэрчилгээг энэ тайлангийн 1 дүгээр хэсэгт үзүүлэв.

3. Менежментийн захидал

Төрийн аудитын байгууллага санхүүгийн тайлангийн аудит бүрийн төгсгөлд аудитаар илрүүлсэн зүйлсийг нэгтгэсэн менежментийн захидлыг үйлчлүүлэгч, түүний удирдлагад зориулж бэлтгэдэг бөгөөд түүнд санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналын бодлого, үйл ажиллагаа, дотоод хяналтыг сайжруулах зөвлөмжийг тусгадаг.

Энэхүү менежментийн захидлын агуулга АДБОУС болон аудитын дүн, дүгнэлтээс урган гарсан болно. Санхүүгийн тайлан, бусад илчлэл тодруулгын талаар санал дүгнэлт гаргахад бидний бодлого, горим зориулагдсан.

Энэ нь Шадар сайдын ажлын албаны нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, горимыг зөвхөн аудитыг үр нөлөөтэй гүйцэтгэхэд шаардагдах цар хүрээнд дахин хянасан бөгөөд оршиж буй бүх сул талыг гаргаж ирэх боломжгүй юм.

Тиймээс аудитын тайланд тусгасан зөвлөмж нь аудит хийх үеийн нөхцөл байдлын талаарх бидний үнэлэлт, дүгнэлтийг илэрхийлж байгаа болно.

Харин эдгээр зөвлөмжийг та бидний хамтын ажиллагааны байр сууринаас гаргасан бөгөөд аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хүлээн авч, хэрэгжүүлэх нь танай үүрэг хариуцлага юм.

Менежментийн захидалд дурдсан цаашид санхүүгийн тайланд шууд бөгөөд материаллаг хэмжээгээр нөлөөлж болзошгүй тул анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1. Төсвийн гүйцэтгэлтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Батлагдсан төсвийг гүйцэтгэлтэй нь харьцуулж шалгахад төсвийг нийт дүнгээр хэтрүүлээгүй боловч зардлын зүйлээр хянагдах зардал буюу бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамжийн зардлыг 244.7 сая төгрөгөөр хэтрүүлэн зарцуулсан нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж зарцуулах", 41 дүгээр зүйлийн 41.2.2-т "Батлагдсан төсвийн хүрээнд зарлага гаргах" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Эрсдэл:

Төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулаагүй байх, төсөв хэтрүүлэх, хууль тогтоомж зөрчигдөх,

Зөвлөмж:

Зардлын зүйлээр хянагдах төсвийг хэтрүүлэн зарцуулахгүй байх

Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар:

Асуудлын бүртгэлээр байгууллагын удирдлага, санхүүгийн ажилтан нар хүлээн зөвшөөрсөн болно.

2. Балансын данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь авлагын үлдэгдлийг тулган шалгахад авлага нийт дүнгээрээ буурсан боловч нэгтгэлд хамрагдсан зарим байгууллагын авлага 87.1 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д "Төсвийг зохистой удирдаж, авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Эрсдэл:

Өр, авлагыг барагдуулаагүй байх, өр, авлагыг тооцоо нийлж актаар баталгаажуулаагүй байх, нэмэгдсэн байх

Зөвлөмж:

Авлагыг барагдуулах, шаардлагатай гэж үзвэл хууль хяналтын байгууллагад тавьж шийдвэрлүүлэх

Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар:

Асуудлын бүртгэлээр байгууллагын удирдлага, санхүүгийн ажилтан нар хүлээн зөвшөөрсөн болно.

3. Дотоод хяналттай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар нийт 15,616.8 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс аудитын явцад 10,234.2 сая төгрөгийн зөрчлийг барагдуулж, зөрчлийг арилгуулах, давтан гаргахгүй байх 2,988.9 сая төгрөгийн 128 зөвлөмж, 2,284.1 сая төгрөгийн 62 албан шаардлага, төлбөр барагдуулах 88.9 сая төгрөгийн 42 төлбөрийн актыг холбогдох байгууллагуудад хүргүүлсэн байна.

Эрсдэл:

Дотоод аудитын нэгж төлөвлөгөөнд тусгагдсан аудитыг хийгээгүй байх, дотоод аудит үр нөлөөгүй байх,

Зөвлөмж:

Дотоод аудитын үр нөлөөг сайжруулах, аудитаар өгөгдсөн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн биелэлтийг хангуулах

Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар:

Асуудлын бүртгэлээр байгууллагын удирдлага, санхүүгийн ажилтан нар хүлээн зөвшөөрсөн болно.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Үндэсний аудитын газарт 2019 оны 09 дүгээр сарын 01-ний дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан Шадар сайдын ажлын албаны удирдлага, санхүүгийн ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. Аудит хийгдсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

4.1 Аудит хийгдсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Балансын үзүүлэлт	2017 оны 12-р сарын 31	2018 оны 12-р сарын 31
ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	108,312,388.5	112,594,076.0
МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	1,382,205.7	2,770,101.3
АВЛАГА	6,953,251.0	5,725,685.8
УРЬДЧИЛГАА	219,896.5	375,077.5
БАРАА МАТЕРИАЛ	28,930,266.6	30,119,909.1
НӨӨЦИЙН БАРАА	70,301,769.6	72,547,062.4
БУСАД ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ	524,999.1	1,056,240.0
ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	181,345,592.4	232,218,720.2
ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	181,345,592.4	232,218,720.2
Газар	0.0	454,500.0
Биет хөрөнгө	179,172,600.7	197,429,236.0
Биет бус хөрөнгө	2,172,991.6	34,334,984.3
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	289,657,980.9	344,812,796.2
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	4,537,305.9	8,519,095.8
БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	3,373,887.1	6,337,196.6
Өглөг	3,225,773.0	5,964,211.4
Урьдчилж орсон орлого	148,114.1	372,985.2
УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	1,163,418.9	2,181,899.2
Урт хугацаат зээл	1,163,418.9	2,181,899.2
ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	285,120,675.0	336,293,700.5
Засгийн газрын хувь оролцоо	285,120,675.0	336,293,700.5
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	91,803,751.7	118,092,383.2
Хуримтлагдсан үр дүн	175,646,151.6	161,090,695.9
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	17,670,771.7	57,110,621.3
ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	289,657,980.9	344,812,796.2

4.2 Аудит хийгдсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Тайлангийн үзүүлэлт	2017 оны 12-р сарын 31	2018 оны 12-р сарын 31
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	160,516,803.5	162,873,929.9
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	33,491,898.9	25,552,433.7
Нийтлэг татварын бус орлого	31,529,082.9	21,913,275.0
Тусламжийн орлого	1,962,816.0	3,639,158.7
ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	127,024,904.6	137,321,496.2
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	147,904,786.9	170,817,457.6
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	124,500,416.0	157,711,797.1
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	108,735,526.8	127,500,744.6
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	64,220,467.3	67,896,702.5
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	3,962,466.2	4,450,846.5
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	4,944,980.4	5,584,985.6
Хангамж, бараа материалын зардал	4,743,773.6	5,735,384.3
Нормативт зардал	3,239,241.1	4,988,642.1
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,823,647.8	2,416,378.1
Томилолт, зочны зардал	710,975.7	2,388,461.9
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,091,240.7	6,782,638.8
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	22,998,733.8	27,256,704.8
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	15,764,889.3	30,211,052.5
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	23,404,370.8	13,105,660.5
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	12,612,016.6	-7,943,527.7
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	554,703.5	62,077.5
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	911,295.0	13,837,340.1
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	12,255,425.0	-21,718,790.3

4.3 Аудит хийгдсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/мянган төгрөгөөр /

Тайлангийн үзүүлэлт	2017 оны 12 дугаар сарын 31	2018 оны 12 дугаар сарын 31
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	142,173,637.4	160,326,888.7
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	15,237,610.4	20,795,122.4
Нийтлэг татварын бус орлого	13,730,453.6	17,155,963.7
Тусламжийн орлого	1,507,156.8	3,639,158.7
ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	126,936,027.0	139,531,766.3
НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	122,556,200.5	142,259,269.0
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	122,556,200.5	142,259,269.0
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	101,907,593.0	113,546,736.6
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	64,116,396.5	67,512,260.5
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	3,946,632.0	4,429,918.6
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	5,037,139.5	5,791,349.4
Хангамж, бараа материалын зардал	3,165,879.3	4,332,463.7
Нормативт зардал	4,183,022.4	5,055,982.5
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,348,570.0	2,619,924.8
Томилолт, зочны зардал	670,410.4	2,252,776.4
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3,128,414.5	7,591,516.8
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	16,311,128.3	13,960,543.9
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	20,648,607.5	28,712,532.4
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	19,617,436.9	18,067,619.7
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	18,498,886.3	16,740,163.0
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	18,498,886.3	16,740,163.0
Дотоод эх үүсвэрээр	18,498,886.3	16,740,163.0
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-18,498,886.3	-16,740,163.0
САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-9,559.9	60,438.9
Бусад эх үүсвэр	24,250.9	62,012.5
САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ	33,810.8	1,573.7
НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	1,108,990.7	1,387,895.5
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	273,215.0	1,382,205.7
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	1,382,205.7	2,770,101.3

4.4 Аудит хийгдсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Тайлангийн үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Нийт цэвэр хөрөнгө /өмч
2016 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	274,160,168.0	274,160,168.0
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-622,130.1	-622,130.1
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	273,538,037.9	273,538,037.9
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-672,787.9	-672,787.9
Тайлант үеийн үр дүн	12,255,425.0	12,255,425.0
2017 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	285,120,675.0	285,120,675.0
2018 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	285,120,675.0	285,120,675.0
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-1,188,364.4	-1,188,364.4
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	283,932,310.6	283,932,310.6
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	40,874,241.7	40,874,241.7
Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	33,205,938.4	33,205,938.4
Тайлант үеийн үр дүн	-21,718,790.3	-21,718,790.3
2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	336,293,700.5	336,293,700.5

4.5 Аудит хийгдсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Тайлангийн үзүүлэлт	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	136,729,296.9	124,757,417.7	11,971,879.2	91.2
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	115,323,007.6	109,967,045.0	5,355,962.6	95.4
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	104,188,976.7	98,862,185.0	5,326,791.7	94.9
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	70,588,710.2	67,237,185.0	3,351,525.2	95.3
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	5,920,506.6	4,409,607.5	1,510,899.1	74.5
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	6,028,750.5	5,669,087.1	359,663.4	94.0
Хангамж, бараа материалын зардал	3,694,344.0	3,607,362.2	86,981.8	97.6
Нормативт зардал	4,743,296.2	4,718,377.9	24,918.3	99.5
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,428,842.4	3,404,632.2	24,210.2	99.3
Томилолт, зочны зардал	758,034.3	712,669.4	45,364.9	94.0
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,300,415.8	7,545,121.0	-244,705.2	103.4
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,726,076.7	1,558,142.6	167,934.1	90.3
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	11,134,030.9	11,104,859.9	29,171.0	99.7
Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	320,860.4	319,457.3	1,403.1	99.6
Бусад урсгал шилжүүлэг	10,813,170.5	10,785,402.6	27,767.9	99.7
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	21,406,289.3	14,790,372.7	6,615,916.6	69.1
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	136,729,296.9	125,824,309.1	10,904,987.8	92.0
УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	122,500,509.0	116,398,447.6	6,102,061.4	95.0
ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	12,222,787.9	5,786,702.7	6,436,085.2	47.3
ТУСЛАМЖИЙН ЭХ ҮҮСВЭРЭЭС САНХҮҮЖИХ	2,006,000.0	3,639,158.7	-1,633,158.7	181.4
ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	14.4	13.5	0.9	93.8
БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	87	87	0.0	100.0
АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	7,153	6,734	419	93.1
ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	7,153	6,734	419	93.1

5. Хавсралт

5.1 Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо:	Аудитын нэр:	Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн аудит	Аудитын код:
2019.04.25			САГ-2019/20/СТА-ТЕ3
Шалгагдсан байгууллагын нэр:	Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагууд		Сая төгрөгөөр

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллаг аас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
				Албан тушаал	Овог нэр
А	3	4	5	9	10
I. ШАДАР САЙДЫН АЖЛЫН АЛБАНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН					
1	2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар нийт 15,616.8 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс аудитын явцад 10,234.2 сая төгрөгийн зөрчлийг барагдуулж, зөрчлийг арилгуулах, давтан гаргахгүй байх 2,988.9 сая төгрөгийн 128 зөвлөмж, 2,284.1 сая төгрөгийн 62 албан шаардлага, төлбөр барагдуулах 88.9 сая төгрөгийн 42 төлбөрийн актыг холбогдох байгууллагуудад хүргүүлсэн байна.	-	Зөвлөмж өгөх	Шадар сайд Ерөнхий нягтлан бодогч	Ө.Энхтүвшин Ж.Бямбасүрэн
2	Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь авлагын үлдэгдлийг тулган шалгахад авлага нийт дүнгээрээ буурсан боловч нэгтгэлд хамрагдсан зарим байгууллагын авлага нэмэгдсэн.	87.1	Зөвлөмж өгөх		
3	Батлагдсан төсвийг гүйцэтгэлтэй нь харьцуулж шалгахад төсвийг нийт дүнгээр хэтрүүлээгүй боловч зардлын зүйлээр хянагдах зардал буюу бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамжийн зардлыг хэтрүүлэн зарцуулсан.	244.7	Зөвлөмж өгөх		
4	Нэгтгэсэн тайлан дахь үндсэн хөрөнгө, бараа материалыг тулган баталгаажуулах явцад МУЗГ-ын 2015 оны 501 дүгээр тогтоолоор БНХАУ-ын Тяньжины боомт дахь "Улаанбаатар төлөөлөгчийн газар" УТҮГ-ыг татан буулгаж, чиг үүргийг нь "Монголын төмөр зам" ТӨХК-д шилжүүлсэн боловч үндсэн хөрөнгө, бараа материалыг өнөөг хүртэл шилжүүлж өгөөгүй байна.	3.9	Албан шаардлага өгөх	Шадар сайд Ерөнхий нягтлан бодогч	Ө.Энхтүвшин Ж.Бямбасүрэн

Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

5	Санхүүгийн тайлан, тодруулгад тусгасан авлага, өр төлбөрийг тулган шалгахад он дамжсан, эзэн холбогдогч байгууллага нь дампуурсан, иргэн нь нас барсан, мөн эзэн холбогдогч нь тодорхой бус зэрэгтэй холбоотой авлагыг өнөөг хүртэл барагдуулж, шийдвэрлээгүй байна.	11.9	Албан шаардлага өгөх	Дарга, Ахлах нягтлан бодогч	Н.Цагаанхүү С.Бадамцэцэг
6	Холбогдох байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр урсгал зардлаас /бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж/ хөрөнгө бэлтгэсэн.	12.9	Зөвлөмж өгөх	Дарга, Ахлах нягтлан бодогч	
7	Хөрөнгө оруулалт, их засварын санхүүгийн тайлан, тодруулгыг тулган шалгахад ХУД-ийн Онцгой байдлын хэлтсийн гал түймэр унтраах, аврах 65 дугаар ангийн барилга, угсралтын ажлыг "Назу констракшн" ХХК 2011-2016 онд хийж гүйцэтгэсэн боловч гадна зам талбайн тохижилтын ажлаа хийгээгүй, уг барилгыг Улсын комисст хүлээлгэж өгөөгүйгээс 859.2 сая төгрөгийн барилга дуусаагүй үйлдвэрлэл дансанд бүртгэлтэй байна.	859.2	Зөвлөмж өгөх	Дарга, хошууч генерал Ерөнхий нягтлан бодогч, дэд хурандаа	Т.Бадрал Г.Бат-Эрдэнэ
8	Санхүүгийн тайлан, тодруулгад тусгасан нөөцийн барааны авлага, өр төлбөрийн үлдэгдлийг харилцагч байгууллагаар хүлээн зөвшөөрүүлж, тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулсан эсэхийг шалгахад 2013-2015 онд үүссэн 4 аж ахуйн нэгж, 2 иргэнтэй холбоотой авлагыг одоо хүртэл шийдвэрлэж барагдуулаагүй байна.	28.2	Зөвлөмж өгөх		
IV. СТАНДАРТ, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ГАЗРЫН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН.					
9	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээ, худалдан авсан бараа материалын үнээс 1.4 сая төгрөгийн ХХОАТ суутган тооцож төсөвт төвлөрүүлээгүй.	1.4	Төлбөрийн акт тогтоох	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Гантөмөр, Б.Гантулга
10	Кассын тайланд жижиг мөнгөн сангийн 29.8 сая төгрөгийн гүйлгээг дутуу тайлагнасан.	29.8	Зөвлөмж өгөх		
11	Анхан шатны бүрдэл дутуу 19.9 сая төгрөгийн баримтаар гүйлгээ хийсэн.	19.9	Зөвлөмж өгөх		
12	Тусгай зориулалтын 1.7 сая төгрөгийн материалыг анхан шатны бүрдэл дутуу баримтаар зардалд бүртгэсэн.	1.7	Зөвлөмж өгөх		
13	Жилийн эцсийн хөрөнгийн тооллогоор 287.5 сая бараа материалын үлдэгдлийг тоолж баталгаажуулаагүй.	287.5	Албан шаардлага өгөх		
14	Төсвийг зохистой удирдаагүйгээс шинээр 2.9 сая төгрөгийн авлага, 8.4 сая төгрөгийн өр, төлбөр үүсгэсэн.	11.3	Албан шаардлага өгөх		

Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

15	Батлагдсан төсвийн 12.2 сая төгрөгийг зориулалтыг зөрчин зарцуулсан.	12.2	албан шаардлага өгөх		
16	Төсвийг 0.4 сая төгрөгийн баримтгүйгээр зориулалт зөрчин зарцуулсан.	0.4	Төлбөрийн акт тогтоох		
17	Ажилтануудад цалинтай давхардуулан орчуулгын хөлс тооцож олгосон.	1.6	Албан шаардлага өгөх		
18	Ойн арга хэмжээнд зориулж 7.5 сая төгрөгөөр баримтат кино хийлгэж төсвийг үрэлгэн зарцуулсан.	7.5	Зөвлөмж өгөх		
19	Шинээр худалдан авсан 26.4 сая төгрөгийн хөрөнгийг шууд зардлаар бүртгэсэн.	26.4	Зөвлөмж өгөх		
20	Сангийн сайдын баталсан журам, зааварт нийцсэн санхүүгийн тайлан, тодруулга, журнал, бусад мэдээллийг ирүүлээгүй.	-	Зөвлөмж өгөх		
V. ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР					
21	ТӨБЗГ-ын зөвшөөрөлгүйгээр урсгал зардлаас үндсэн хөрөнгө бэлтгэсэн.	164.9	Зөвлөмж өгөх	Дарга Нягтлан бодогч	Я.Гантөмөр Г.Бат-Эрдэнэ
22	Спортын мастерийн нэмэгдлийг үндэслэлгүйгээр олгосон, гадаад томилолтын зардлын хэмжээг мөрдөөгүй.	15.4	Зөвлөмж өгөх		
VI. ОБЕГ-ИЙН ХАРЪЯА ДАВТАН СУРГАЛТ, СЭРГЭЭН ЗАСЛЫН ТӨВ					
23	Өмнөх оны санхүүгийн тайланд татвар, НДШ-ийн 7,781.5 мянган төгрөгийг өр төлбөрөөр бүртгээгүй, тайлант онд цалингаас суутгасан ХХОАТ-ын 3,659.9 мянган төгрөгийн өр төлбөрийн үлдэгдэлтэй тайлагнасан байна.	11.4	Зөвлөмж өгсөн	Дарга, нягтлан бодогч	Ц.Уранчимэг Х.Цолмон
VII. УЛСЫН НӨӨЦИЙН ОБЪЕКТ-03					
24	Тайлант онд 98.9 мянган төгрөгийн НДШ-ийн авлага, 561.9 мянган төгрөгийн гэрэл цахилгааны зардлын өр төлбөртэй тайлагнасан байна.	0.1	Зөвлөмж өгөх	Дарга, нягтлан бодогч	Б.Ганбат С.Өлзийбаатар
25	Батлагдсан төсөвт зохицуулалт хийж цалин, НДШ-ийн зардлын төсвийг тайлант хугацаанд 47,400.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлсэн боловч 7,824.1 мянган төгрөгөөр илүү тооцсон байна.	-	Зөвлөмж өгөх		
VIII. ҮНДЭСНИЙ АВРАХ БРИГАД					
26	Цалингийн зардлыг шалгаж үзэхэд 30,445.4 мянган төгрөгийг спортын мастерийн нэмэгдэлд үндэслэлгүйгээр олгосон, өөрийн орлогыг зарцуулахдаа 19,109.6 мянган төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан.	49.6	Зөвлөмж өгөх	Захирагч, нягтлан бодогч	Д.Намсрай Г.Батбаатар
27	Холбогдох байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр урсгал зардлаас 4,304.6 мянган төгрөгийн хөрөнгө бэлтгэсэн, тооллогоор дутагдсан 7,236.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг шийдвэрлээгүй.	11.5	Зөвлөмж өгөх		

28	Санхүүгийн тайлан дахь авлага, өглөгийг тулган баталгаажуулахад 832.8 мянган төгрөгийн авлагыг холбогдох байгууллагатай тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй.	0.1	Зөвлөмж өгөх		
IX. АЛТАНБУЛАГ ЧӨЛӨӨТ БҮС					
29	Алтанбулаг чөлөөт бүсийн захирагч, захирагчийн албаны дарга, ерөнхий нягтлан бодогч нарт давхардуулан мөн Аж ахуйн үйлчилгээ, ашиглалтын тасгийн даргад балансын урамшуулал олгосон.	5.0	Төлбөрийн акт тогтоох	Захирагч Ерөнхий нягтлан бодогч	Ж.Амаржаргал Г.Балцэцэг
30	Ажилтнуудын төрийн алба хаасан хугацаа, зэрэг дэв, цалингийн шатлал ахиулж нэмэгдэл хөлс олгосон.	19.2	Албан шаардлага өгөх		
31	Цагийн бүртгэл, нотлох баримтгүйгээр ажилтнуудад илүү цагийн хөлс олгосон.	6.9	Албан шаардлага өгөх		
32	Өмнөх оны аудитаар газар эзэмших эрх нь цуцлагдсан 55 компанийн 756,798.0 мянган төгрөгийн газрын төлбөрийн авлагыг барагдуулах албан шаардлага өгсөн боловч 14 компанийн 329,461.7 мянган төгрөгийн авлагын нэхэмжлэлийг шаардлага хангасан нотлох баримтгүй шалтгаанаар шүүх нэхэмжлэлийг буцаасан, мөн анхан шатны шүүхээс төлүүлэхээр шийдвэр гарсан 13,440.0 мянган төгрөгийг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлийн албанд хандаагүй зэргээр нийт 342,901.7 мянган төгрөгийн авлагыг барагдуулах арга хэмжээ аваагүй	342.9	Албан шаардлага өгөх		
33	Анхан шатны шүүх 33 аж ахуйн нэгжийн авлагыг хэрэгсэхгүй болгохоор шийдвэрлэсэн боловч харъяалах дээд шатны байгууллагын шийдвэр гаргуулж асуудлыг шийдвэрлээгүй.	362.4	Зөвлөмж өгөх		
X. ЦАГААННУУР ЧӨЛӨӨТ БҮС					
34	Тайлант хугацаанд нийт 5 хувь хүнтэй хөлсөөр ажиллах гэрээ байгуулан 11,030.0 мянган төгрөгийн ажлын хөлс олгосон. Тус чөлөөт бүс нь 23 орон тооны ажилтан ажиллуулахаар батлуулсан боловч гүйцэтгэлээр 17 орон тооны ажилтан ажиллаж, үйл ажиллагаа явуулаагүй тул ажлын ачаалал бага байхад гэрээт ажилтанд ажлын хөлс олгосон.	11.0	Зөвлөмж өгөх	Захирагч нягтлан бодогч	А.Аманкелди М.Аманкелди
35	Тайлант оны эцэст 2 харилцагчтай холбоотой насжилт өндөртэй 1,156.0 мянган төгрөгийн өр төлбөрийг үлдэгдэл тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй.	1.1	Албан шаардлага өгөх		

36	Засгийн газрын 2016 оны 12 дугаар сарын 21-ний өдрийн 193 тоот тогтоол, Сангийн сайдын 2018 оны 207 дугаар тушаалаар батлагдсан аргачлалын дагуу 833.1 м2 газрыг 1,666.2 мянган төгрөгөөр дахин үнэлж бүртгэлд тусгасан байна. Гэтэл Баян-Өлгий аймгийн Засаг даргын 2014 оны 02 дугаар захирамж болон газрын кадастрын зургаар 883.1 м2 талбайг эзэмшүүлэхээр шийдвэрлэсэн байна.	-	Албан шаардлага өгөх		
37	Тус чөлөөт бүс нь 2006 онд үүсгэн байгуулагдсан, 2015 оноос 2018 он хүртэлх 4 жилийн хугацаанд 1,031,620.0 мянган төгрөгийн төсвийн санхүүжилт хүлээн авсан боловч үйл ажиллагаагаа эхлүүлээгүй байна.	-	Албан шаардлага өгөх		
XI. ЗАМЫН-ҮҮДИЙН ЧӨЛӨӨТ БҮСИЙН ЗАХИРАГЧИЙН АЖЛЫН АЛБА					
38	Тус захирагчийн албанд хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудит хариуцсан орон тооны албан тушаалтан ажилладаг сайн талтай бөгөөд харин тайлант жилд хийсэн дотоод аудитын тайлангаас харахад эрсдлүүдийг төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлоогүй, дотоод аудитын тайлангийн загвараар тайлан бичээгүй, өгч байгаа зөвлөмжүүд нэгж, албадуудын холбогдох албан тушаалтнуудад нэр зааж өгдөггүй, дотоод аудит хийх ажил бүр дээр аудитын төлөвлөгөө, хөтөлбөр боловсруулж, батлуулж ажиллаагүй, бүтэц зохион байгуулалтын хувьд хараат бус зарчим алдагдаж байгаа зэрэг нь Дотоод аудитын мэргэжлийн Олон Улсын стандарт болон Монгол Улсын Засгийн газрын 2015 оны 483 дугаар тогтоолоор баталсан "Дотоод аудитын дүрэм"-ийн 3.1, 4.4, 7.2, 7.3 дахь заалтуудыг тус тус зөрчиж байна.	-	Зөвлөмж өгөх	Захирагч, Ахлах нягтлан бодогч	И.Батнасан Д.Нармандах
39	Чөлөөт бүсийн тухай хууль болог Монгол Улсын Засгийн газрын 2015 оны 291 дүгээр тогтоолыг үндэслэн Захирагчийн ажлын алба аж, ахуйн нэгж байгууллагуудад төсөл сонгон шалгаруулах хэлбэрээр газар эзэмшүүлж, газрын төлбөр авч байна. Энэхүү оруулсан орлого батлагдсан төлөвлөгөө байхгүй, зөвхөн урсгал зардлын санхүүжилтийн 100900036011 тоот дансанд тайлант жилд нийт 502.9 сая төгрөг төвлөрүүлж, Сангийн яамны Төрийн санд төвлөрүүлжээ. Ийнхүү урсгал санхүүжилтийн дүнд оруулан бүртгэж байгаа нь төсвийн тухай хуулиар баталсан төсвийг хэтрүүлсэн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг буруу илэрхийлэхэд хүргэж байна.	-	Зөвлөмж өгөх	Захирагч, Ахлах нягтлан бодогч	И.Батнасан Д.Нармандах

Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

40	Санхүүгийн тайлангийн тодруулгыг хагас дутуу хийж байгаа нь НББ-ийн тухай хуулийн 8.1.5 дахь заалт болон АОУС 700-ын /а, б/ дэх зүйлд заасан "Санхүүгийн тайлангийн ерөнхий тодруулга"-ыг үнэлэх боломжгүй болгож байна.	-	Зөвлөмж өгөх	Захирагч, Ахлах нягтлан бодогч	И.Батнасан Д.Нармандах
41	Сангийн сайдын 2012 оны 76 дугаар тушаалаар баталсан "Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан боловсруулах журам"-ын дагуу Төсөвт байгууллага нь төсвийн гүйцэтгэлийн тохируулгыг маягтын дагуу үнэн зөв гаргаж баталгаажуулахаар заасны дагуу зөв гаргахгүй байна.	-	Зөвлөмж өгөх	Захирагч, Ахлах нягтлан бодогч	И.Батнасан Д.Нармандах
42	Замын-Үүдийн чөлөөт бүсийн нутаг дэвсгэрт 2008 онд Улсын төсвийн хөрөнгөөр 6 урсгалтай 1.25 км хатуу хучилттай авто зам тавихад зарцуулж, одоогийн байдлаар ажил бүрэн дуусч 100 хувийн гүйцэтгэлтэй гэх боловч Улсын комисс албан ёсоор хүлээж аваагүй, өмчлөлийн асуудал шийдэгдээгүй, нягтлан бодох бүртгэлд 379.9 сая төгрөгийн "Дуусаагүй барилга байгууламж"-аар бүртгэсээр иржээ. Энэ нь УСНББОУС болон Сангийн сайдын 2016 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан "Санхүүгийн тайлангийн аргачлал, заавар"-ыг зөрчсөн байна.	379.9	Зөвлөмж өгөх	Захирагч, Ахлах нягтлан бодогч	И.Батнасан Д.Нармандах
ХИИ. ХҮНСНИЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ҮНДЭСНИЙ ЛАВЛАГАА ЛАБОРАТОРИ					
43	Шинжилгээний төлбөрийн мэдээ орлогын гүйлгээ, журналын дүнгээс зөрүүтэй, холбогдох нэгжүүдийн анхан шатны бүртгэл бүрэн бус, тооцооллын алдаатай, орлогын дансны дэлгэрэнгүй, хураангуй бүртгэлийг зохих ёсоор хөтөлж баталгаажуулаагүй.	3.6	Албан шаардлага өгөх	Ерөнхий захирал, Ахлах нягтлан бодогч	Б.Амар Б.Эрдэнэчимэг
44	Худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй хөрөнгө худалдаж авсан.	182.6	Албан шаардлага өгөх		
45	2009-2011 онд үүссэн, 58 хүнд хамаарах 23,543.8 мянган төгрөгийн шинжилгээний төлбөрийн авлагыг барагдуулаагүй.	23.5	Албан шаардлага өгөх		
46	Нэр бүхий 5 ажилтанд ээлжийн амралтыг давхардуулан олгосон, 2 ажилтанд цалингийн зөрүү хэлбэрээр илүү цалин олгосон.	4.2	Төлбөрийн акт тогтоох		
47	Ажилтнуудын гүйцэтгэж буй ажлын хэмжээ, цар хүрээ, үр дүнтэй уялдуулаагүй, албан тушаалын үндсэн цалинг төрийн үйлчилгээний албан хаагчийн цалингийн доод жишгээс нэмэгдүүлэн тогтоосон.	3.4	Зөвлөмж өгөх		
48	Сахилгын шийтгэл ногдуулсан ажилтнуудад урамшуулал олгосон.	0.1	Зөвлөмж өгөх		
ХИИИ. БУЯН УХАА ДАХЬ ХИЛИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ХЯНАЛТЫН АЛБА					

Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

49	Хөшигийн хөндий дэх олон улсын нисэх онгоцны буудал ашиглалтанд орох хугацаа тодорхойгүй байхад МХЕГ А/74 тоот тушаалаар шинээр 32 орон тоог нэмэгдүүлж төсвийн үргүй зардал гаргасан.	49.9	Албан шаардлага өгөх	Дарга, Ерөнхий нягтлан бодогч	Б.Отгонцэцэг П.Оюунгэрэл
50	Ажилчдын ээлжийн амралтыг тооцохдоо унаа, хоолны мөнгийг дундаж цалинд тооцож олгосон, шүүхийн шийдвэрээр ажилгүй байсан хугацааны цалинг төсвөөс олгосон.	2.0	Төлбөрийн акт тогтоох		
51	Өртгөө нөхсөн үндсэн хөрөнгийг холбогдох байгууллагаар шийдвэрлүүлэх	56.0	Зөвлөмж өгөх		
XIV. ЗУД БОЛОН ОЙ ХЭЭРИЙН ТҮЙМЭРТЭЙ ТЭМЦЭХ ОЛОН НИЙТИЙН ЧАДАВХЫГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ					
52	Нийгмийн даатгалын шимтгэл суутган тооцож тайлагнаагүй байна.	95.6	Зөвлөмж өгөх	Төслийн зохицуулагч Санхүүгийн ажилтан	Д.Нямдорж, С.Хажидсүрэн
XV. УРГАМАЛ, МАЛЫН ЭРҮҮЛ АХУЙ, ХҮНСНИЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ АРГА ХЭРЭГСЛИЙГ САЙЖРУУЛАХ МОН-3313 ТӨСӨЛ					
53	Төслийн санхүүгийн байдлын тайланд 2,190,097.9 мянган төгрөгийн АХБ-ны зээлийг хуримтлуулан бүртгэсэн.	-	Зөвлөмж өгөх	Санхүүгийн ажилтан	Д.Оюунчимэг
		3,449.8			

**ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА**

2019 оны 04 дугаар сарын 25

№ 02/231

Улаанбаатар хот

САН-2019/20/СТА-ТЭЗ

Зөрчил арилгуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1-д заасан Үндэсний аудитын газрын бүрэн эрхийн хүрээнд Төсвийн тухай хуулийн 8.9.5-т заасны дагуу Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ.

Нэгтгэсэн тайлан дахь үндсэн хөрөнгө, бараа материалыг тулган баталгаажуулах явцад Засгийн газрын 2015 оны 501 дүгээр тогтоолоор БНХАУ-ын Тяньжины боомт дахь "Улаанбаатар төлөөлөгчийн газар" УТҮГ-ыг татан буулгаж, чиг үүргийг нь "Монголын төмөр зам" ТӨХК-д шилжүүлсэн боловч 3,877.9 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, бараа материалыг өнөөг хүртэл шилжүүлж өгөөгүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.4.1-д "Үнэн зөв байх, санхүүгийн тайлангийн оршин байх, эрх ба үүрэг батламж мэдэгдлийн "Санхүүгийн тайлангийн дуусвар болсон өдөр хөрөнгө ... тухайн аж ахуйн нэгж байгууллагад оршин байх, хамааралтай байх ..." гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.12-т заасан "аудитын явцад илэрсэн төлбөр, зөрчлийг барагдуулах акт тавих, албан шаардлага өгөх..." гэж заасныг үндэслэн **ШААРДАХ** нь:

1. Нэгтгэсэн тайлан дахь үндсэн хөрөнгө, бараа материалыг тулган баталгаажуулах явцад Засгийн газрын 2015 оны 501 дүгээр тогтоолоор БНХАУ-ын Тяньжины боомт дахь "Улаанбаатар төлөөлөгчийн газар" УТҮГ-ыг татан буулгаж, чиг үүргийг нь "Монголын төмөр зам" ТӨХК-д шилжүүлсэн боловч 3,877.9 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, бараа материалыг өнөөг хүртэл шилжүүлж өгөөгүй асуудлыг холбогдох байгууллагад нь тавьж шийдвэрлүүлэх,
2. Биелэлтийг 2019 оны 10 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэхийг Шадар сайдын ажлын албаны дарга Л.Саянаа, нягтлан бодогч Б.Баттуяа нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГЫГ:

ӨГСӨН:
САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ БӨГӨӨД ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ
АУДИТОР
Ц.ЦЭРЭНХҮҮ

ЗӨВШӨӨРСӨН:
ШАДАР САЙДЫН АЖЛЫН АЛБАНЫ
ДАРГА
Л.САЯНАА
НЯГТЛАН БОДОГЧ
Б.БАТТУЯА

Акт, албан шаардлагын биелэлт хангагдаагүй тохиолдолд Төрийн аудитын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.2.2-д "Төрийн аудитын байгууллагаас тавьсан албан шаардлага, төлбөрийн актыг цаг хугацаанд нь биелүүлээгүй тохиолдолд зөрчил гаргасан албан тушаалтныг үүрэгт ажлаас нь халах тухай саналыг төрийн аудитын байгууллага эрх бүхий албан тушаалтанд хүргүүлнэ" гэж заасны дагуу харууцагч албан тушаалтанд харууцлага тооцуулахаар эрх бүхий албан тушаалтанд санал хүргүүлнэ.

ТЭМДЭГЛЭЛ

A series of horizontal dotted lines for writing, consisting of 25 lines spaced evenly down the page.

ТЭМДЭГЛЭЛ

A series of horizontal dotted lines for writing, consisting of 25 lines spaced evenly down the page.